NRA zaskarżyła do TK zmiany przepisów o radcach prawnych

Naczelna Rada Adwokacka złożyła wniosek do Trybunału Konstytucyjnego, kwestionując przepisy ustawy o radcach prawnych w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy kpk oraz niektórych innych ustaw. W tej sprawie NRA reprezentowana jest przez pełnomocników: adw. prof. dr hab. Piotra Kruszyńskiego, adw. dr Michała Synoradzkiego i adw. Romana Kusza.

NRA kwestionuje konstytucyjność przepisów art. 6 ust. 1 i art. 8 ust. 6 ustawy o radcach prawnych (dalej: u.r.p.), w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247, dalej: ustawa nowelizująca), a także konstytucyjność przepisu art. 82 Kodeksu postępowania karnego (dalej: k.p.k.) w brzmieniu nadanym przez ustawę nowelizującą. Kwestionowane przepisy u.r.p. stanowią, że radca prawny może występować przed sądami w charakterze obrońcy (art. 6 ust. 1 u.r.p.), a pomoc prawna polegająca na występowaniu przez radcę prawnego w charakterze obrońcy może być świadczona pod warunkiem, że radca prawny nie pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 6 u.r.p.).

Kwestionowany przepis art. 82 k.p.k. stanowi, że obrońcą może być osoba uprawniona do obrony „według przepisów o ustroju adwokatury lub ustawy o radcach prawnych".

NRA zwraca uwagę, że przepisy te dotykają interesów adwokatury, ponieważ:

1) eliminują dotychczasowe wyłączne uprawnienie wolnego zawodu adwokackiego do występowania w charakterze obrońcy w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe;

2) radykalnie pogarszają atrakcyjność zawodu adwokata w porównaniu z zawodem radcy prawnego, ponieważ pozwalają na interpretację, zgodnie z którą pomoc prawna nie polegająca na występowaniu przez radcę prawnego w charakterze obrońcy w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe może być świadczona także wówczas, kiedy radca pozostaje w stosunku pracy; oznacza to, że radca prawny – w odróżnieniu od adwokata – może łączyć pracę etatową ze świadczeniem pomocy prawnej we wszelkich innych sprawach (włączając obronę w sprawach o wykroczenia), z wyjątkiem występowania w charakterze obrońcy w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe;

3) radykalnie pogarszają status zawodowy adwokatów specjalizujących się w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, ponieważ wzrośnie liczba prawników uprawnionych obrony w tych sprawach;

4) radykalnie pogarszają status zawodowy adwokatów specjalizujących się w innych sprawach aniżeli sprawy o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, ponieważ wzrośnie liczba prawników uprawnionych do udzielania pomocy prawnej w tych sprawach wobec możliwości ich prowadzenia przez radców prawnych pozostających w stosunku pracy;

5) pozbawiają adwokaturę jej tożsamości wolnego zawodu zaufania publicznego, ponieważ adwokaci tracą dotychczasową tradycyjną wyłączność występowania w charakterze obrońcy w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe, natomiast radcowie prawni zyskują zdolność łączenia pozostawania w stosunku pracy z występowaniem we wszystkich innych sprawach aniżeli sprawy o przestępstwa i przestępstwa skarbowe;

6) zagrażają wykonywaniu zawodu adwokata jako zawodu wolnego, a więc należytemu wykonywaniu tego zawodu, co pozostaje w interesie publicznym wobec wyraźnego brzmienia art. 4 b ust. 1 p.o.a.,

w myśl którego zawód adwokata jest zawodem wolnym (adwokat nie może wykonywać zawodu jeżeli pozostaje w stosunku pracy); racjonalny ustawodawca wiąże ten sposób wykonywanie owego zawodu z gwarancjami prawa do niezależnego i niezawisłego sądu;

7) poza sferą pomocy prawnej polegającej na występowaniu w charakterze obrońcy kwestionowane przepisy zacierają granice między zawodem adwokata i zawodem radcy prawnego, tworząc zawód o hybrydowym charakterze (radca prawny funkcjonujący jak adwokat), co zagraża należytemu wykonywaniu i społecznej identyfikacji zawodu adwokata;

8) w kwestionowanych przepisach ustawodawca przekazuje jednej grupie zawodowej (radcom prawnym) wyłącznie uprawnienia innej grupy zawodowej (adwokaci), nie obciążając jej obowiązkami tej drugiej, związanymi z wykonywaniem wolnego zawodu, co w stosunku do adwokatów ma dyskryminacyjny charakter;

9) zakwestionowane przepisy stworzą ryzyko powstania dwóch systemów etycznych i deontologicznych różnych dla adwokatów i radców prawnych wykonujących funkcję obrońcy w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe.

(czytaj wniosek NRA do Trybunału Konstytucyjnego)